

УДК 338.488.2:640.4

О. Сиром'ятникова

старший викладач

кафедри економічного аналізу та обліку,

*Навчально-науковий інститут економіки,
менеджменту і міжнародного бізнесу НТУ «ХПІ»*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

За сучасних умов господарювання розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні є пріоритетним напрямом, зважаючи на те, що він здатен забезпечити стабільне зростання ВВП, сприяє збільшенню кількості робочих місць та зміцненню привабливості країни на міжнародній арені. Унаслідок оголошеної у березні 2020 р. ВООЗ пандемії COVID-19 національна економіка зазнала глибокої системної кризи. Проблеми, що пов'язані з поширенням COVID-19, вплинули на роботу підприємств готельно-ресторанного бізнесу та поставили їх на межу виживання, що зумовлює необхідність дослідження їхнього сучасного стану та перспектив розвитку, визначення основних проблем та чинників, що сприятимуть виходу з кризи та ефективному функціонуванню.

Під час карантинних обмежень заборона діяльності суб'єктів господарювання, яка передбачає приймання відвідувачів, майже зупинила роботу закладів готельно-ресторанного бізнесу. Закриття кордонів та скасування авіасполучення, обмеження пересування зумовили передусім низку проблем у готельній індустрії унаслідок специфіки функціонування. Зокрема, у квітні 2020 р. близько 35–40 % готелів в Україні було повністю закрито, інші працювали у вкрай обмеженому режимі та втратили від 60 до 90 % доходу. За таких умов зберегти бізнес змогли ті суб'єкти господарювання, які змінили формат надання послуг та запропонували працівникам сприятливі умови роботи під час карантину. Наприклад, деякі готелі використали діджиталізацію та перевели їх у режим роботи

без рецепції, що зробило їхнє відвідування більш безпечним для гостей [1].

Суб'єкти господарювання ресторанної галузі мали більше можливостей адаптуватися до функціонування під час карантинних обмежень. Більшість закладів, що вижили, переглянули асортимент меню, концепцію, ціни, провели реорганізацію та почали продавати свою продукцію та послуги через інтернет. Станом на 12 квітня 2020 р. працювали тільки 32% закладів громадського харчування з загальної кількості, а їхній обіг знизився на 81% порівняно з докарантинними показниками [2].

Слід зазначити, що під час пандемії зростає конкуренція, боротьба за клієнтів між суб'єктами ринку посилюється, що за умов економічної кризи є цілком закономірним. Водночас гостро постає не тільки питання високої якості обслуговування, а й надання безпечних послуг, бо страх захворіти та занепокоєння здоров'ям близьких зробили клієнтів більш обережними і вимогливими у виборі продуктів та послуг. Перевагу та найбільший шанс на виживання під час кризи матимуть ті суб'єкти господарювання, які гарантування безпеки здоров'я зробили частиною своєї стратегії бізнесу та асоціюються у клієнтів із безпекою.

Незважаючи на те, що частина готельно-ресторанного бізнесу в національній економіці є незначною, у цій сфері сконцентровано багато малих підприємств, що потребують державної підтримки, яка необхідна не тільки щоб вижити, а й забезпечити працівників мінімальними засобами проживання.

Для ефективного відновлення та розвитку готельно-ресторанного бізнесу як такого, що суттєво постраждав унаслідок кризи, яку зумовила пандемія, необхідна відповідна державна антикризова політика, зважаючи на те, що ця сфера бізнесу є важливою для територіального розвитку. Без відповідних антикризових заходів на рівні державної політики суб'єктам господарювання подолати кризу, пом'якшити її наслідки та відновити свою роботу тільки за допомогою антикризових стратегій бізнесу буде вкрай важко. Побудова стратегій повинна відбуватися в адаптивному режимі та базуватися на інтересах усіх суб'єктів суспільства на підставі наукового опрацювання не тільки політико-економічної ситуації, а і медико-біологічних реалій.

Ключові слова: готельно-ресторанний бізнес, криза, карантин, антикризові стратегії.

Список використаних джерел

1. Україна після коронакризи – шлях одужання : наук. доп. / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, С. В. Ковалівська, О. О. Коломієць [та ін.]. – Київ : НІСД, 2020. – 304 с.
2. Коронавірус – український бізнес на карантині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://opendatabot.ua/business-quarantine> (дата звернення: 15.11.2020).